

بحران کمبود برق، کابوسی برای آینده صنعت مادر تولید فولاد

میزان مصرف فولاد، یکی از شاخصه‌های اصلی توسعه یافتگی یک کشور به شمار می‌رود. چالش‌هایی نظیر انرژی و خودتحریمی می‌تواند نقش فولاد در اقتصاد را کمرنگ کند. به طوری که براساس چشم‌انداز ۱۴۰۴ قرار بود تولید فولاد به ۵۵ میلیون تن برسد، اما کمبود انرژی تاکنون مانند سدی در برابر رشد صنعت فولاد عمل کرده است.

به گزارش خبرنگاران گروه صنعت و تجارت گزارش خبر، فعالان حوزه صنعت فولاد معتقدند با وجودی که صنعت فولاد در مناطق محروم موجب اشتغال‌زایی و توسعه زیرساخت‌ها شده است، اما در زمان محدودیت‌ها در اولویت قطعی برق و گاز قرار می‌گیرند که لطمه جدی به بازارهای صادراتی زده است. برآورد آمار نشان می‌دهد مجموع صادرات فولاد ایران در ۶ ماهه ۱۴۰۲ به سطح ۶ ماهه سال ۱۴۰۰ رسیده است. به عبارت دیگر، صادرات فولاد کشور طی دو سال اخیر درجا زده است.

برای رفع این بحران، دولت به غیر از مدیریت انرژی در زمان محدودیت‌ها اقدامی نکرد و فولادی‌ها خودشان دست به تاسیس نیروگاه برق و بهره‌برداری از میادین گازی زدند. روزنامه «خانمان» در شماره امروز به بررسی چالش انرژی فولادی‌ها پرداخته است که در ادامه می‌خوانید.

مشکل گاز در صنعت فولاد جدی است

در همین زمینه وحید یعقوبی، معاون اجرایی انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران با اشاره به افتتاح فاز اول نیروگاه برق فولاد مبارکه گفت: فاز اول این نیروگاه، مشکل کمبود انرژی برق این کارخانه را تا حدی حل کرده و با توجه به نیروگاه‌های دیگری که در صنعت فولاد در حال ساخت است، امیدواریم تا سال ۱۴۰۵ وضعیت برق در صنعت فولاد به یک ثبات نسبی برسد و صنعت فولاد بتواند برق مورد نیاز خود را تولید کند؛ اما درخصوص گاز مسئله بغرنج است.

وی گفت: وقتی با یک چالش ملی در کشور روبه‌رو هستیم، کل کشور باید در رفع آن سهم داشته و با تخصیص امکانات ملی، محدودیت‌های ناشی از تبعات ناترازی انرژی در کشور را به حداقل رسانند.

وی درخصوص چالش‌های متعدد صنعت فولاد، افزود: از مهمترین چالش‌ها می‌توان به بحث انرژی، مقررات خلق‌الساعه و نظام قیمت‌گذاری دستوری نوین اشاره کرد که شدت آنها، تاب‌آوری صنعت فولاد را کاهش داده است و این چالش‌ها با هم‌افزایی که ظرف سال‌های گذشته ایجاد شده، می‌توانند بقای صنعت فولاد کشور را به طور جدی تهدید کنند.

یعقوبی گفت: در کشور ما صنعت فولاد وابسته به برق و گاز است و این صنعت بر مبنای ذخایر ارزان گاز، سنگ آهن غنی و ارزان و نیروی کار ارزان شروع به توسعه کرد؛ اما در حال حاضر این سه مزیت در صنعت فولاد کمرنگ شده و از سوی دیگر با توجه به سرمایه‌گذاری‌های انجام نشده در صنعت برق و گاز ظرف سال‌های گذشته، با مشکل ناترازی شدید انرژی مواجه هستیم.

وی با بیان اینکه صنعت فولاد کشور، حداقل ۳.۵ تا ۴ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ بر اثر قطعی برق و گاز به خسارت دیده است، افزود: ۷۵ درصد صنعت فولاد دنیا به روش کوره بلند و با استفاده از زغال سنگ و کک تولید می‌شود؛ ولی در ایران به دلیل فراوانی ذخایر گاز و سنگ آهن، تکنولوژی تولید فولاد به سمت احیای مستقیم رفته و باعث ایجاد وابستگی به برق و گاز در این صنعت شده و لذا ناترازی انرژی بیش از بقیه صنایع، به صنعت فولاد آسیب می‌رساند.

وی ادامه داد: اگر موضوع ناترازی انرژی یک مشکل ملی است، طبیعتاً باید رفع محدودیت‌های ناشی از آن را نیز در سطوح ملی دنبال کرد و کل کشور باید در راستای جبران آن سهم داشته؛ به این معنا که نباید بار عمده محدودیت‌ها را صنعت فولاد به دوش بکشد؛ بلکه با تخصیص ملی منابع، محدودیت‌ها را کاهش داد و میزان تبعات ناترازی انرژی را به حداقل رساند.

وی اظهار داشت: امسال پیش‌بینی‌ها بر اساس اعلام شرکت ملی گاز، از ناترازی حدود ۳۰۰ میلیون متر مکعب در روز خبر می‌دهد که با توجه به تفاهم‌های میان وزارت صمت، شرکت ملی گاز و وزارت نفت، قرار بر این شده تا موجودی گاز به صورت بهینه بین صنایع مختلف تخصیص پیدا کند؛ اما مسئله اصلی افزایش تولید و توزیع گاز در کشور است. در این خصوص با وجود تمایل فولادسازان به سرمایه‌گذاری در میادین کوچک و متوسط گازی کشور، متأسفانه به دلایلی از جمله نگاه امنیتی نسبت به گاز، هنوز امکان سرمایه‌گذاری فولادی‌ها فراهم نشده تا بتوانند به میزان گازی که استخراج می‌کنند، به همان میزان شامل اعمال محدودیت نشوند.

یعقوبی در ادامه گفت: با توجه به وضعیتی که بازار فولاد به ویژه در حلقه آهن اسفنجی دارد و با کمبودی که کشور در این محصول روبه‌رو است و چیزی حدود ۷۰ درصد گاز زنجیره فولاد هم در همین حلقه استفاده می‌شود، امیدواریم با همکاری وزارت صمت امسال نسبت به پارسال محدودیت‌های کمتری در حلقه آهن اسفنجی داشته باشیم و بتوانیم بازار فولاد را کنترل کنیم.

وی درخصوص راهکاری برای کاهش میزان زیان و عدم النفع شرکت‌ها گفت: مطابق ماده ۲۵ و ۲۶ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، وزارت نیرو و وزارت نفت مکلفند خساراتی را که در اثر محدودیت و قطعی برق و گاز به شرکت‌ها وارد می‌شود، پرداخت کنند؛ اما به دلایل مختلفی این موضوع اجرا نشده است. این عدم‌النفعی که به فولادسازان وارد شده، فقط در تابستان امسال در مورد برق حدود دو میلیارد دلار ارزش تولید از دست رفته است که امیدواریم دولت و مجلس با اتخاذ تصمیماتی در قانون بودجه، خسارات وارده به شرکت‌ها را جبران کنند.

فولاد به آینده صنعت برق و سیمان گرفتار می‌شود

بهادر احرامیان، عضو هیئت مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد گفت: قیمت‌گذاری دستوری، محدودیت‌های صادراتی، افزایش خارج از رويه قیمت عاملان انرژی مانند برق و گاز، فشارهای مالیاتی، کمبودهای زیرساختی بدون جبران کردن آنها و انواع دیگر مسائل باعث نگرانی مدیران، دست‌اندرکاران و ذی‌نفعان این صنعت شده است.

وی درباره نتایج بی‌توجهی به چالش‌های صنعت فولاد مطرح کرد: در کشور چند صنعت با سابقه داریم که با طی کردن یک روندی، از حالت توسعه‌یافته به رشدهای خوبی رسیدند و زمانی که به نقطه اوج نزدیک شدند، با بسته‌های حکمرانی سیاستی نامناسبی مواجه شدند. بر همین اساس، این صنایع امروز در وضعیت افول قرار گرفته‌اند.

وی با طرح مثالی عنوان کرد: حدود ۱۰ یا ۱۲ سال گذشته، صنعت برق ایران ادعای جهانی شدن داشت؛ به گونه‌ای که در یک سال ۵ هزار مگاوات ظرفیت نیروگاهی نصب کرده بود و قصد داشت به کشورهای همسایه نیز برق صادر کند. در آن برهه از زمان، برق، صنعت بالنده‌ای بود و آینده درخشانی داشت. از سوی دیگر، در صنعت سیمان نیز ایران با بیش از ۷۰ میلیون تن ظرفیت سیمان پس از چین در رتبه دوم قرار دارد. به گفته عضو هیئت مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد، این صنایع با طی کردن چنین روندی زمانی که به نقطه اوج خود رسیدند، با قیمت‌گذاری دستوری، محدودیت صادرات و انواع سیاست‌ها و فشارهای ضد تولید مواجه شدند که نتیجه آن را می‌توانیم در صنایع برق و سیمان ببینیم. وی در پایان خاطرنشان کرد: بنابراین برای جلوگیری از رخ دادن این اتفاق برای فولاد باید راه‌هایی مناسب و تأثیرگذار اتخاذ کنیم؛ چرا که با وجود تمام این محدودیت‌ها فولاد ایران در رتبه دهم دنیا قرار گرفته است.